

Formy prawno-organizacyjne i własnościowe organizacji

Organizacje wg motywów podejmowania działalności

- Komercyjne,
- Publiczne,
- Społeczne.

Formy prawne organizacji

- **Prawa publicznego** – jednostki użyteczności publicznej, stanowiące własność państwową lub komunalną i w zasadzie nienastawione na zysk,
- **Prawa handlowego:**
 - jednoosobowe przedsiębiorstwa osoby fizycznej,
 - działalność gospodarcza wspólników związanych umową cywilną,
 - spółki osobowe (jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna),
 - spółki kapitałowe (z o.o., SA).

Formy przedsiębiorstw

- **Kryterium formy organizacyjno-ekonomicznej:**
 - przedsiębiorstwa prywatne,
 - przedsiębiorstwa spółdzielcze,
 - przedsiębiorstwa państwowe;
 - przedsiębiorstwa innych organizmów publicznych;

- **Kryterium systemu prawnego** – działające w oparciu o:
 - ustawę o przedsiębiorstwach państwowych,
 - kodeks handlowy i cywilny,
 - szczegółowe unormowania prawne;

Formy przedsiębiorstw c.d.

□ Kryterium funkcji ekonomicznych:

- Przedsiębiorstwa przemysłu ciężkiego,
- Przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego,
- Rolno-spożywczego itd.;

□ Kryterium struktury organizacyjnej:

- Przedsiębiorstwa jednozakładowe,
- Przedsiębiorstwa wielozakładowe.

Formy przedsiębiorstw c.d.

□ Kryterium wielkości:

□ Mikroprzedsiębiorstwo

- Zatrudnienie poniżej 10 osób
- Obroty lub suma aktywów poniżej 2 mln euro;

□ Małe przedsiębiorstwo

- Zatrudnienie poniżej 50 osób
- Przychód netto lub suma aktywów poniżej 10 mln euro;

□ Średnie przedsiębiorstwo

- Zatrudnienie poniżej 250 osób
- Przychód netto do 50 mln euro lub suma aktywów poniżej 43 mln euro;

□ Duże przedsiębiorstwo

- Zatrudnienie powyżej 250 osób
- Przychód netto powyżej 50 mln euro lub suma aktywów powyżej 430 mln euro

Wybór formy prawnej podmiotu gospodarczego zależy od;

- Rozmiaru działalności,
- Wielkości posiadanych zasobów kapitałowych,
- Możliwości pozyskania wspólników,
- Czasu na uruchomienie działalności,
- Kosztów obsługi finansowo-księgowej,
- Wyboru formy zatrudnienia w swojej firmie,
- Posiadanych kwalifikacji.

Działalność gospodarcza osób fizycznych

- Podstawą rozpoczęcia działalności jest **wpis do ewidencji działalności gospodarczej**.
- Relatywnie małe nakłady na rozpoczęcie działalności,
- Osiągany zysk w całości należy do właściciela,
- Właściciel ponosi całkowitą odpowiedzialność za działalność firmy.

Spółka cywilna

- Powstaje w drodze zawartej przez wspólników umowy pisemnej. Prowadzi działalność zgodnie z wymogami Kodeksu cywilnego. K.c. nie określa wysokości kapitału własnego.
- Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiadają całym swym majątkiem.
- Spółka nie posiada osobowości prawnej.

SPÓŁKI handlowe

- **osobowe** – opierają działalność na osobistej pracy wspólników (nie posiadają osobowości prawnej i podlegają wpisowi do KRS)
 - Jawna,
 - Partnerska,
 - Komandytowa,
 - Komandytowo-akcyjna;

- **kapitałowe** (posiadają osobowość prawną, wymagają wpisu do KRS)
 - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - spółka akcyjna.

Spółka jawna (sp.j.)

- Podlega wpisowi do KRS – rejestru przedsiębiorców.
- Tworzona w celu prowadzenia przedsiębiorstwa zarobkowego,
- Majątkiem spółki dysponują łącznie wszyscy wspólnicy,
- Każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki całym swym majątkiem, solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz spółką.
- Wspólnicy wnoszą wkłady pieniężne, rzeczowe lub świadczenia,
- Majątek spółki stanowią wkłady oraz dobra nabyte w czasie jej trwania.

Spółka partnerska (sp.p)

- Jest to spółka osobowa, utworzona przez wspólników w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Partnerami w spółce mogą być tylko osoby fizyczne posiadające uprawnienia do wykonywania wolnego zawodu.
- Partnerzy zawierają umowę(w formie aktu notarialnego zgłoszonego do sądu rejestrowego),
- Umowa może przewidywać, że prowadzenie spraw spółki powierza się zarządowi, jeżeli umowa tak nie stanowi, każdy partner ma prawo reprezentować spółkę samodzielnie.
- Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki, które powstały w związku z wykonywaniem zawodu przez pozostałych partnerów.

Spółka komandytowa (sp.k.)

- Jest spółką osobową mającą na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą.
- W spółce występują dwie kategorie wspólników:
 - **komplementariusz**- odpowiadający za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem (również osobistym),
 - **komandytariusz** – odpowiadający tylko do wysokości oznaczonej w umowie (sumy komandytowej).
- Wysokość wniesionego wkładu nie jest regulowana przez k.s.h.. Wkładem może być świadczenie pieniężne bądź niepieniężne (aport).
- Spółkę reprezentują komplementariusze, mogą ją również reprezentować komandytariusze, ale po uzyskaniu pełnomocnictw.

Spółka komandytowo-akcyjna (s.k.a.)

- Jest spółką osobową mającą na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczeń (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem,
- Nazwa (firma) spółki powinna zawierać nazwiska jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowo-akcyjna”, natomiast nie może być zamieszczona firma lub nazwisko akcjonariusza.
- wysokość kapitału zakładowego - co najmniej 50 000zł,
- Za zobowiązania spółki nie odpowiadają akcjonariusze, natomiast komplementariusze odpowiadają bez ograniczeń.
- Spółkę reprezentują komplementariusze, którzy pełnią rolę zarządu. Akcjonariusze tylko wtedy gdy mają pełnomocnictwa.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.)

- Może być utworzona przez jedną lub więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym.
- Posiada osobowość prawną.**
- Warunkiem powstania jest wniesienie przez wspólników kapitału zakładowego (założycielskiego), **min 5 000zł**,
- Udział może być pieniężny lub niepieniężny (aport: nieruchomości, urządzenia..)
- Umowa spółki w formie aktu notarialnego
- Wspólnicy w spółce mają równe prawa i obowiązki, jeżeli ustawa bądź umowa spółki nie stanowią inaczej.
- Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki.
- Udział w zyskach jest proporcjonalny do udziałów.
- Władzami spółki są: zgromadzenie wspólników, rada nadzorcza, komisja rewizyjna, zarząd.

Spółka akcyjna (S.A.)

- Może być zawiązana przez jedną bądź więcej osób.
- Posiada osobowość prawną.
- Warunkiem powstania spółki jest wniesienie przez akcjonariuszy kapitału zakładowego (założycielskiego), **min 100 000zł**,
- Podstawa działania jest kapitał zakładowy dzielony na akcje.
- Za zobowiązania spółka odpowiada tylko swoim majątkiem,
- Organami spółki są:
 - zarząd,
 - rada nadzorcza,
 - walne zgromadzenie

Spółki kapitałowe - korzyści

- Ograniczona odpowiedzialność,
- Możliwość zgromadzenia dużego kapitału,
- Łatwość przeniesienia własności,
- Nieograniczone trwanie własności.

Spółki kapitałowe - minusy

- Wysokie koszty związane z organizacją,
- Podwójne opodatkowanie,
- Jawność,
- Oddzielenie własności i zarządzania.

Spółdzielnia

- Jest dobrowolnym, samorządnym, o nieograniczonej liczbie członków i o zmiennym funduszu udziałowym, zrzeszeniem powołanym do prowadzenia w sposób samodzielny działalności gospodarczej.
- Spółdzielnia może założyć 10 osób fizycznych lub 3 osoby prawne.
- Po wpisaniu do **KRS** uzyskuje osobowość prawną.
- Niezależnie od wysokości wniesionego do spółdzielni wkładu, każdy członek dysponuje jednym głosem.
- Organy spółdzielni:
 - Walne zgromadzenie,
 - Rada nadzorcza,
 - Zarząd.

Grupy spółdzielni:

- ▣ **Spółdzielnie użytkowników** – spółdzielnie zaspokajające potrzeby gospodarcze członków,
- ▣ **Spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu** – ich zadaniem jest tańsze zaopatrzenie i lepszy zbył produktów jej członków,
- ▣ **Spółdzielnie wytwórcze (pracy)** – ich zadaniem jest wytwarzanie dóbr i usług.

Przedsiębiorstwo państwowe

- Jest **samodzielnym , samorządnym i samofinansującym** się przedsiębiorstwem, posiadającym osobowość prawną.
- Organami założycielskimi mogą być:
 - naczelne lub centralne organy administracji państwowej,
 - terenowe organy administracji państwowej.
- Organami przedsiębiorstwa są:
 - ogólne zebranie pracowników,
 - rada pracownicza,
 - dyrektor

Podział przedsiębiorstw państwowych:

- Przedsiębiorstwa działające na zasadach ogólnych i zarządzane podobnie jak inne przedsiębiorstwa;
- Przedsiębiorstwa działające na zasadach szczególnych (PKP, PLL LOT);
- Przedsiębiorstwa użyteczności publicznej.

Stowarzyszenia

- Dobrowolny i trwały związek grupy osób, zorganizowany do realizacji wspólnych zamierzeń, dla zaspokojenia zainteresowań lub dla prowadzenia działalności nie nastawionej na zysk;
- Działalność reguluje Prawo o stowarzyszeniach;
- Cel stowarzyszenia nie musi być społecznie użytecznym.

Formy stowarzyszeń

- ▣ **Stowarzyszenia rejestrowe** – posiadają osobowość prawną, wpis do KRS, minimum 15 osób, wymagają statutu,
- ▣ **Stowarzyszenia zwykłe** – mają charakter uproszczony, nie posiadają osobowości prawnej, nie podlegają rejestracji w KRS, do założenia wystarczą 3 osoby, wystarczy regulamin.

Fundacje

- Organizacja, której podstawą jest majątek przeznaczony przez założyciela na określony cel (ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, opieka i pomoc społeczna itp.)
- Działalność regulowana ustawą o fundacjach,
- Posiadają osobowość prawną (wpisane do KRS),
- Cechą charakterystyczną jest niedochodowość celu.

Podział przedsiębiorstw ze względu na rodzaj działalności:

- Firmy zajmujące się wytwarzaniem produktów materialnych,
- Firmy handlowe,
- Firmy wytwarzające usługi.

Podział przedsiębiorstw ze względu na geograficzny zasięg:

- Przedsiębiorstwa lokalne,
- Przedsiębiorstwa regionalne,
- Przedsiębiorstwa krajowe,
- Przedsiębiorstwa międzynarodowe,
- Przedsiębiorstwa globalne.

Podział przedsiębiorstw ze względu na pochodzenie kapitału:

- Przedsiębiorstwa krajowe,
- Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego.

Podział przedsiębiorstw ze względu na strukturę własności:

- Przedsiębiorstwa dominujące,
- Przedsiębiorstwa zależne,
- Przedsiębiorstwa powiązane.